

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educație incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

Avizat,
Manager de proiect,
Bondrea A. Aurelian

Ghid

de bune practici de management educațional și antreprenorial în dezvoltarea parteneriatului școală- familie – comunitate în vederea asigurării unei educații incluzive de calitate în școli defavorizate

IULIE, 2020

Dan Mihai Gheorghiu

Responsabil Relatia cu Comunitatea

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NATIONALE

ISJ BR INSPECTORATUL ȘCOLAR
AL JUDEȚULUI BRĂILA

ISJ VS INSPECTORATUL ȘCOLAR
AL JUDEȚULUI VASLUI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educație incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

1. INTRODUCERE

Scurta descriere a proiectului 3

Argumentul ghidului de bune practici6

2. EDUCAȚIA INCLUZIVĂ – CADRU CONCEPTUAL ȘI LEGISLATIV..... 7

3. COMUNITĂȚI DEFAVORIZATE.....9

Caracteristicile zonelor defavorizate..... 9

Grupuri vulnerabile de copii.....9

4. PARTENERIATUL ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ.....11

Necesitatea parteneriatului școală- familie - comunitate în educația incluzivă.....11

Bariere în comunicarea școală – familie.....12

Strategii de implicare a părinților în educația copiilor.....13

Consilierea părinților – soluție în construirea parteneriatului școală – familie.....14

Beneficii ale școală- familie- comunitate.....16

5. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI PENTRU FACILITAREA DIALOGULUI ȘCOALA-FAMILIE-COMUNITATE.....17

CONSIDERAȚII FINALE..... 17

ANEXE.....18

BIBLIOGRAFIE.....33

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educație incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

INTRODUCERE

Scurta descriere a proiectului

Prezentul ghid a fost realizat în cadrul proiectului *DidactForm-Cadre DIDACTiceFORMate pentru educația incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758), Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, Axa prioritară 6 – *Educație și competențe*, Operațiunea - *Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive*. Proiectul este implementat de Asociația „Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație, Știință și Cultură” în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Brăila și Inspectoratul Școlar Județean Vaslui. **Obiectivul general** al proiectului a constat în dezvoltarea competențelor profesionale pentru cadre didactice și personal managerial, în vederea creșterii gradului de calitate și inovare a serviciilor educaționale, facilitarea incluziunii școlare și reducerea abandonului în cadrul a 11 unități de învățământ preuniversitar din medii educaționale defavorizate ale județelor Brăila și Vaslui. Școlile țintă se găsesc în zone rurale sau zone urbane marginalizate caracterizate prin nivelul redus al condițiilor socio-economice ale familiilor, nivelul redus de educație, numărul mare de copii aparținând etniei rome, rata înaltă a șomajului.

Obiectivele specifice ale proiectului au fost:

- atragerea și menținerea în 11 școli țintă a resurselor umane calificate, competente și motivate, capabile să furnizeze o educație de calitate și să realizeze incluziune școlară, prin participarea la programe de formare și dezvoltare profesională continuă
- îmbunătățirea competențelor profesionale pentru 320 de cadre didactice (135 din Brăila și 185 din Vaslui) care activează în școli defavorizate, prin programe de formare profesională continuă, în vederea dezvoltării unor servicii educaționale de calitate, adaptate nevoilor beneficiarilor
- îmbunătățirea competențelor echipelor manageriale din școlile țintă în scopul sustenabilității intervențiilor de creștere a calității în educație prin

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

programe de formare profesională continuă și dezvoltare de competențe de management educațional și antreprenoriat

- crearea, dezvoltarea și implementarea unor mecanisme/ instrumente de monitorizare și evaluare a calității procesului de educație
- crearea unui nucleu de resurse umane calificate și motivate în școlile țintă pentru diseminarea de cunoștințe/metode/practici de asigurare a calității în educație prin schimb de bune practici
- dezvoltarea competențelor resurselor umane din școli defavorizate în accesarea/ utilizarea/ configurarea tehnologiilor informației și comunicațiilor moderne integrate în procesele educaționale desfășurate în mediul preuniversitar

Grupul țintă este format din cadre didactice și membri ai echipelor manageriale (directori, membri în Consiliile de Administrație, Comisii de Evaluare și Asigurare a Calității în Educație) din cadrul celor 11 unități școlare țintă. Membrii grupului țintă al proiectului au beneficiat de următoarele avantaje:

- participarea la 3 **programe de formare și dezvoltare profesională** acreditate MENCS pentru care se acordă credite profesionale transferabile
 - ✓ **Programul 1** - *Învățământ de calitate, centrat pe beneficiarii educației (Metode și tehnici de optimizare a activităților didactice, Metode și tehnici inovative de evaluare a rezultatelor școlare, Coaching cognitiv comportamental pentru optimizarea performanțelor educaționale)*
 - ✓ **Programul 2** – *Metode și instrumente pentru incluziune școlară (Cunoașterea elevului și evaluarea progresului în învățare, Instruirea diferențiată- teoria inteligențelor multiple, Evaluarea adaptată particularităților individuale ale beneficiarilor educației)*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

- ✓ **Programul 3** – Dezvoltare instituțională prin educație de calitate
(*Management școlar pentru dezvoltarea capacității instituționale, Proiecte și programe educaționale, Performanță și motivație în organizația școlară*)
 - ✓ **3 module transversale comune** (*Tehnologii de prelucrare a Informațiilor de Comunicatie și e-Learning în educație, Parteneriat școală-familie-comunitate pentru incluziune școlară, Dezvoltare personală și profesională pentru educație de calitate*)
- participare la programul de formare de specializare, **Competențe antreprenoriale**
 - burse de performanță
 - premii pentru rezultate deosebite în domeniul incluziunii școlare și a creșterii calității procesului educațional
 - sprijin sub formă de subvenție pentru realizarea la clasă a stagiilor de practică
 - mentorat didactic și coaching cognitiv - comportamental pentru dezvoltarea personală și profesională a resurselor umane din școlile țintă
 - seminarii de schimb de bune practici pentru asigurarea calității în educație, dezvoltare profesională și pentru facilitarea dialogului școală-familie-comunitate
 - platformă educațională online pentru sprijin profesional
 - centre de sprijin pentru dezvoltare profesională

În urma implementării proiectului s-au obținut următoarele **rezultate**: 11 comunități școlare, din județele Brăila și Vaslui, informate, conștientizate, sensibilizate și motivate pentru atragerea și menținerea resurselor umane calificate în școli defavorizate; 320 manageri școlari/personal didactic formați prin participarea la programe de formare acreditate de

UNIUNEA EUROPEANĂ

CUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

Ministerul Educației Naționale și Agenția Națională a Calificărilor; 288 manageri școlari din învățământul preuniversitar certificați prin participare la programe de formare acreditate de Ministerul Educației Naționale și Agenția Națională a Calificărilor; 52 de sesiuni de mentorat didactic și coaching cognitiv-comportamental desfășurate cu participare a 320 de manageri școlari și personal didactic din învățământul preuniversitar; 52 de seminarii de schimb de bune practici desfășurate cu participare a 320 de manageri școlari și personal didactic din învățământul preuniversitar; 2 Centre de Sprijin pentru Dezvoltarea Profesională a Cadrelor Didactice.

Pe termen mediu și lung, este de așteptat ca implementarea acestui proiect să aibă un impact multiplu la nivelul elevilor din grupuri dezavantajate cât și la nivelul comunității:

- reducerea riscului de abandon școlar și de părăsire timpurie a școlii
- îmbunătățirea rezultatelor școlare
- creșterea stimei de sine a elevilor
- îmbunătățirea parteneriatului la nivel local
- îmbunătățirea comunicării școală-familie

Argumentul ghidului de bune practici

Ghidul este util școlilor interesate de construirea eficientă a parteneriatului școală-familie-comunitate. Directorii, diriginții, cadrele didactice, mediatorii școlari pot înțelege mai bine dinamica, barierele, beneficiile acestui parteneriat precum și necesitatea regândirii rolului pe care îl are fiecare pentru construirea și implementarea eficientă a acestuia. Ghidul se adresează și părinților (din medii dezavantajate economic și nu numai) care pot găsi aici informații despre posibile activități la care pot participa alături de cadrele didactice pentru a asigura succesul copiilor lor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

1. EDUCAȚIA INCLUZIVĂ – CADRU CONCEPTUAL SI LEGISLATIV

Educația incluzivă se referă la eliminarea tuturor barierelor din calea educației și la asigurarea participării celor vulnerabili din punct de vedere al excluziunii și marginalizării (UNESCO, 2000). În primul rând, este vorba de o abordare strategică care are ca scop facilitarea succesului în învățare pentru toți copiii. Prima cerință a educației incluzive este de a diminua până la a elimina toate formele de excluziune. Ea asigură accesul, participarea și succesul școlar pentru toți copiii. Școala incluzivă dezvoltă toate elementele necesare unei integrări sociale reușite. Școala incluzivă este deschisă tuturor elevilor și le furnizează elementele esențiale unei integrări sociale reușite. Școlile incluzive sunt acele școli deschise și prietenoase, care au un curriculum flexibil și practici de predare de calitate care promovează evaluarea continuă și parteneriatele din educație.

Sistemul de învățământ din România oferă cadrul necesar adaptării la școlaritate și integrării tuturor copiilor și tinerilor, indiferent de vulnerabilitățile lor individuale, economice sau sociale. Conform **Legii educației naționale** nr. 1 din 2011¹, principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior în România, precum și învățarea pe tot parcursul vieții sunt următoarele:

- principiul echității - în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;
- principiul calității - în baza căruia activitățile de învățământ se raportează la standarde de referință și la bune practici naționale și internaționale;
- principiul relevanței - în baza căruia educația răspunde nevoilor de dezvoltare personală și social- economice;
- principiul eficienței - în baza căruia se urmărește obținerea de rezultate educaționale maxime, prin gestionarea resurselor existente;
- principiul descentralizării – în baza căruia deciziile principale se iau de către actorii implicați direct în proces;

¹ *Legea educației naționale*, publicată în Monitorul Oficial nr.18/10.01.2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

- principiul răspunderii publice - în baza căruia unitățile și instituțiile de învățământ răspund public de performanțele lor; principiul garantării identității culturale atuturilor cetățenilor români și al dialogului intercultural;
- principiul asumării, promovării și păstrării identității naționale și a valorilor culturale ale poporului român;
- principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase;
- principiul asigurării egalității de șanse;
- principiul autonomiei universitare;
- principiul libertății academice;
- principiul transparenței - concretizat în asigurarea vizibilității totale a deciziei și a rezultatelor, prin comunicarea periodică și adecvată a acestora;
- principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice;
- principiul incluziunii sociale;
- principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;
- principiul participării și responsabilității părinților;
- principiul promovării educației pentru sănătate, inclusiv prin educația fizică și prin practicarea activităților sportive;
- principiul organizării învățământului confesional potrivit cerințelor specifice fiecărui cult recunoscut;
- principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare;
- principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului de învățământ.

Analizând demersurile în această direcție în România, constatăm că deși s-au făcut mari progrese, cum ar fi: faptul că avem noi funcții didactice, care oferă servicii de sprijin educațional (profesori de sprijin și itineranți); s-au înființat Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE); au fost derulate programe de formare continuă în educația incluzivă; au fost pilotate mai multe programe, totuși abordarea acestui model în majoritatea grădinițelor și școlilor este încă un obiectiv îndepărtat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

2. COMUNITĂȚI DEFAVORIZATE

2. 1. Caracteristicile zonelor defavorizate

Sistemul zonelor prioritare de educație, care implică *principiul discriminării pozitive* (alocarea de resurse școlare suplimentare copiilor cu dificultăți de învățare și rezultate școlare reduse din cauza situației de dezavantaj economic), a fost inițiat în Anglia (EPA – Educational Priority Areas), în 1967, preluat în Franța (în 1981) și dezvoltat ulterior în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene.² Sistemul are ca obiectiv sprijinirea activităților educative în zonele în care condițiile economice și sociale constituie un obstacol pentru reușita elevilor. Zonele prioritare în educație au fost dezvoltate și în sistemul național de învățământ, atât în mediul urban (cartiere periferice, populație rurală stabilită în orașe, alte categorii de populație marginalizată, inclusiv populație de etnie romă), precum și în arii rurale defavorizate. Aceste zone sunt caracterizate prin nivelul redus al condițiilor socio-economice ale familiilor, nivelul redus de educație, rata mare a șomajului. Din perspectivă națională, acestor zone le corespunde o rată redusă a participării școlare (copii care abandonează prematur sistemul de educație, copii neșcolarizați, copii cu rată redusă de frecvență a școlii, nivel scăzut al rezultatelor școlare).

2. 2. Grupuri vulnerabile de copii

Concentrarea asupra copiilor dezavantajați necesită o clarificare și o definiție corectă. În legislația națională, nu există o definiție unitară a conceptului de grup/categorie dezavantajat(ă) de copii. Există abordări diverse în documentele existente (legislație, documente strategice ale Guvernului României, studii etc) din perspective diferite. Acestea se referă, în principal, la protecția și promovarea drepturilor copilului, inclusiv la dreptul și accesul la educație, factori educaționali (cum ar fi riscul ridicat de abandon școlar, riscul ridicat de părăsire timpurie a școlii) și riscul ridicat de sărăcie și excluziune socială. De exemplu, din perspectiva multidisciplinară a protecției și promovării drepturilor copilului, inclusiv a dreptului la educație, în *Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014 -2020* și *Planul operațional pentru*

² Stefania Zlate, *Asigurarea șanselor la educație - fundament al instruirii diferențiate*, în „Educație și dezvoltare personală” (coord. Dogaru Ulieru Valentin, Drăghicescu Luminița), Târgoviște, 2011.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

*implementarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014 –2016*³ este evidențiat conceptul de copii vulnerabili, în care sunt incluse următoarele categorii: copii afectați de sărăcie; copii rromi; persoane cu dizabilități; copii din sistemul de protecție specială; alte categorii de copii vulnerabili (copii părăsiți în unități sanitare, copii fără acte de identitate, copii fără adăpost, copii care utilizează droguri, copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate, copii ai caror mame sunt adolescente). Din perspectiva riscului la sărăcie și excluziune socială, în *Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Combaterea Sărăciei 2015-2020* și în *Planul strategic de acțiuni pentru perioada 2015-2020*⁴, principalele grupuri vulnerabile din România identificate sunt: persoanele sărace; copiii și tinerii lipsiți de îngrijire și sprijin parental; persoanele vârstnice singure sau dependente; rromii; persoanele cu dizabilități; alte grupuri vulnerabile; persoanele care trăiesc în comunități marginalizate. Din perspectiva educațională, în *Strategia privind reducerea PTȘ principalele grupuri aflate în situație de risc de părăsire timpurie a școlii în România*⁵: minoritățile și alte grupuri marginalizate/rromi și alte minorități; copii /tineri din comunitățile rurale; copii/tineri provenind din familii cu venituri modeste; copii/tineri cu cerințe educaționale speciale.

3. PARTENERIATUL ÎN EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

3.1. Necesitatea parteneriatului *școală – familie – comunitate* în educația incluzivă

Parteneriatul școală – familie - comunitate reprezintă o problemă actuală importantă, reliefată de diferite documente de politică educațională la nivel național și internațional și de cercetările în domeniul educației. În România, conform *Legii educației naționale* nr. 1/2011, părinții sunt considerați parteneri principali și beneficiari ai procesului de învățământ. Articolul 80 prevede ca toate deciziile majore din învățământul preuniversitar să fie luate prin consultarea structurilor asociative reprezentative ale părinților. *Legea Educației Naționale* dă dreptul părinților de a participa activ la conducerea

³ Aprobate prin HG nr. 1113/2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 33 din 15 ianuarie 2015.

⁴ Aprobate prin HG nr. 383/2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 463 din 26 iunie 2015.

⁵ Aprobata prin HG nr. 417/2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 439 din 19 iunie 2015.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

unităților de învățământ, prin prezența în consiliul de administrație al școlii – a doi sau trei reprezentanți ai părinților, în funcție de mărimea școlii (articolul 96). Părinții sunt implicați în elaborarea ofertei educaționale a unității de învățământ, prin participarea la organizarea programelor *Școală după școală* și în stabilirea curriculum-ului la decizia școlii.

În acțiunea *de integrare/incluziune*, parteneriatele sunt o condiție a reușitei.

Cu toate acestea, practica indică, în școlile de masă, dar mai ales în școlile din medii dezavantajate existența unor bariere culturale, psihologice și sociale care blochează nu doar colaborarea dintre *școală – familie - comunitate (SFC)* în interesul copiilor, dar de multe ori și o comunicare minimală între acești actori.

Modelele propuse de literatura de specialitate subliniază următoarele tipuri de programe pentru implicarea, în general, a părinților în parteneriatele cu școala:

1. programe de mentorat
2. centre ale părinților
3. membri ai familiei/comunității ca asistenți ai profesorilor
4. programe de voluntariat
5. vizite acasă
6. programe de educație a părinților
7. parteneriate școală-comunitatea de afaceri
8. părinții și membrii comunității implicați în managementul școlii (lb. engleză “*site-based management*”)
9. programe de tutorat

A fost exprimată necesitatea pregătirii profesorilor pentru a lucra cu părinți aparținând unor grupuri defavorizate. În acest context, este necesar ca programele de formare să abordeze teme, precum: programe de conștientizare culturală, stabilirea unei relații cu familia, încercarea unor modalități de cooperare cu comunitatea romă prin cooptarea, spre exemplu, a ajutorului verilor sau fraților care frecventează școala, organizarea unor lecții la care toți copiii romi din școală să ia parte, în care să își poată utiliza propria limbă și propriile metode de interacțiune și comunicare, posibilitatea de a aduce ceva din propria lume la școală poate fi foarte utilă în întărirea propriei identități, dar și ca suport pentru învățare și bilingvism.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educație incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

Studiile au arătat că dezvoltarea și implementarea parteneriatelor cu familia și comunitatea îmbunătățesc:

- prezența la școală a elevilor
- performanța școlară a acestora
- relația familie-școală
- abilități sociale mai bune
- adaptare mai bună la mediul școlar
- relația familie-școală
- sprijinul din partea comunității de care școala are nevoie

3.2. Bariere în comunicarea Școala-Familie

Rezultatele studiilor arată că părinții cu venituri mici participă mai puțin la activități în școli decât cei cu venituri mai mari. Barierele pe care le întâmpină părinții cu venituri mici în a fi prezenți la școală și a se implica în activități de parteneriat școală-familie sunt:

- **Bariere materiale, de natalitate:** resurse financiare limitate, dificultăți legate de transport responsabilitatea de a crește mai mulți copii, grija pentru cei în vârstă etc
- **Bariere psihologice:** lipsa de încredere a părinților în propriile capacități cauzată de lipsa studiilor, ei nu se percep ca fiind capabili să-i ajute pe copii în activitățile școlare.
- **Bariere care țin de cultura organizațională a școlii**
 - **Atitudinea profesorilor** - uneori aceștia nu valorizează implicarea părinților, nici opiniile activitățile școlii, fac judecăți negative despre implicarea acestora; profesorii interpretează slaba implicare a părinților cu venituri mici ca lipsă de interes, deși cercetările arată că acești părinți doresc succesul copiilor lor. De multe ori, profesorii subapreciază eforturilor părinților atunci când aceștia se implică.
 - **Climatul școlar** - percepția diferențelor educaționale și de expertiză între profesori și părinți conduce la relații inegale profesori-părinți, profesorii folosesc uneori un limbaj și termeni inadecvați (în mod conștient sau inconștient) pe care părinții nu-i înțeleg și astfel se îndepărtează de școală.

3.3. Strategii de implicare a părinților în educația copiilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

Pentru părinții din zone dezavantajate, adese cu venituri mici, este necesară însă o abordare mai largă și strategii care să aibă în vedere cultura comunității și abilitățile părinților de a contribui la educația propriilor copii.

Printre strategiile de implicare a părinților din medii dezavantajate în educația copiilor se numără:

➤ **Cunoașterea familiilor copiilor**

Uneori, profesorii știu puține lucruri despre părinți, fiind necesară inițierea unei comunicări pro - active cu părinții. A reuși să cunoști părinții înseamnă mai mult decât a-i invita să se implice, înseamnă a face eforturi active de a ajunge la ei. Cercetările arată că atunci când se fac astfel de eforturi reale, nivelul socio-economic și nivelul educațional al părinților devin factori secundari în dorința lor de a participa la viața școlii.

➤ **Cunoașterea comunității**

Identificarea liderilor comunității și liderilor părinților (părinții respectați în comunitate) care pot facilita conexiunile cu școala.

A învăța despre comunitate înseamnă a cunoaște organizațiile și agențiile care pot oferi ajutor familiilor. Uneori profesorii nu sunt conștienți de aceste resurse și nu pot sprijini suficient părinții în accesarea acestor surse de suport.

Ajutor oferit părinților - Părinții cu venituri mici se luptă să asigure nevoile de bază ale familiei. Ei pot fi sprijiniți prin trimiteri către servicii medicale, stomatologice, de consiliere etc. De asemenea, poate fi oferit în cadrul școlii un program educațional de suport care să răspundă nevoilor părinților (comunicarea, stima de sine, rezolvarea conflictelor, importanța educației, consilierea carierei, marketingul personal, modalități de identificare a unui loc de muncă, antreprenoriatul).

➤ **Stagii de formare pentru profesori**

Pe lângă serviciile oferite părinților uneori sunt necesare programe de formare pentru personalul din școli. Temele pot varia, iar consilierul școlar poate fi catalizatorul acestui proces prin identificarea celor mai relevante teme pentru fiecare școală în parte (analiză de nevoi), pentru că și profesorii pot simți nevoia de a învăța cum să comunice cu părinții, iar părinții și liderii comunității îi pot ajuta pe profesori să integreze cultura comunității în procesul educațional.

➤ **Utilizarea capitalului cultural al părinților**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

Este important ca personalul școlii să îmbrățișeze cultura părinților. Aceasta înseamnă valorizarea capitalului social al părinților, a modului în care aceștia văd lumea și în care pot contribui la activitățile școlii, indiferent de nivelul lor educațional. Ceea ce presupune mutarea accentului de la deficitul pe care îl are familia, la punctele tari ale acesteia și recunoașterea expertizei pe care familiile diferite o au pentru succesul copiilor lor. Spre exemplu, părinții pot furniza informații esențiale despre stilul de învățare al copiilor, despre alte abilități de viață pe care aceștia le au, pot identifica nevoi ale copiilor și modalități de a răspunde acestor nevoi. Consilierul școlar poate facilita procesul de autocunoaștere a părinților. Acesta va respecta punctele tari, va afirma nevoia părinților de a se implica în educația copiilor, va celebra noile metode și acțiuni de implicare a părinților în viața școlii. Valorizarea contribuțiilor familiei înseamnă că personalul școlii învață nu doar de la părinți, ci și de la reprezentanți ai familiei extinse: mătuși/unchi, bunici sau vârstnici respectați în comunitate.

3. 4. Consilierea părinților – soluție în construirea parteneriatului Școală-familie

CONSILIEREA asigură realizarea acestui cadru de angajare/implicare prin principiile, metodele și abilitățile specifice ale celor care o implementează. În consecință, consilierea este o soluție pentru parteneriatul școală-familie. Parteneriatul nu se produce instantaneu, ci presupune o lungă călătorie la finalul căreia școala și familia câștigă. În urma activităților de consiliere, școala și familia reușesc să pună în comun resursele pe care le dețin pentru a construi împreună viitorul educațional și profesional al copiilor. Una dintre ideile de bază ale consilierii, din perspectivă constructivistă, este aceea că orice persoană este invitată să-și descopere resursele necesare pentru a face față schimbărilor pe care le dorește în viață. În ceea ce privește părinții, sarcina consilierului este de a-i sprijini să identifice resursele personale, punctele tari și posibilitățile de acțiune pentru schimbările dorite. În ceea ce privește școala, consilierul va încuraja profesorii să dezvolte relații pozitive cu părinții, inițiind și oferind modele de comunicare și interacțiune cu aceștia. Principiile care stau la baza construirii unei relații de colaborare școală-părinți sunt:

➤ **ÎNCREDEREA.** Construirea unui mediu securizant atât în planul relațiilor cu părinții cât și în cel al organizării spațiului. Încrederea reciprocă se construiește cu argumente fără a depăși limitele respectate și asumate reciproc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

➤ **RESPECTUL PENTRU PĂRINȚI.** Abilitățile, valorile, interesele părinților vor fi evidențiate în mod necondiționat, fără a încălca regulile de comunicare stabilite de comun acord.

➤ **VALORIZAREA PĂRINȚILOR.** Cadrul pentru afirmarea pozitivă a părinților este construit prin înțelegerea, corectitudinea, empatia și neutralitatea consilierului școlar. Este important ca ajutorul să nu creeze dependența părintelui, ci să activeze elemente (lb. engleză „empowerment”) care să-l ajute pe părinte să poată rezolva în viitor, prin resurse proprii, situații dificile.

➤ **ABILITAREA PĂRINȚILOR.** Este necesar ca metodele și tehnicile de consiliere să fie centrate pe identificarea punctelor tari și a resurselor pentru depășirea situațiilor critice în relația părinte-copil-școală, cu efecte concrete în ceea ce privește autoresponsabilizarea și autodezvoltarea părinților.

➤ **COMUNICAREA EFICIENTĂ.** Tipurile de limbaj verbal, nonverbal, paraverbal sunt adecvate nivelului de înțelegere al părinților. Se utilizează strategii interactive de comunicare, ascultare activă, feedback pozitiv.

➤ **OFERTA ȘI VIZIBILITATEA SERVICIILOR.** Serviciile oferite vor fi adaptate nevoilor părinților, pe baza consultărilor periodice (analiză de nevoi, interviu, focus grup, chestionar, întâlniri nonformale și informale etc.). Oferta de servicii de consiliere va fi diseminată astfel încât părinții să fie informați, să afle despre activitățile care vor fi derulate în școală.

➤ **CONFIDENȚIALITATEA.** Toate informațiile oferite în cadrul activităților de consiliere sunt confidențiale (spre exemplu, informațiile personale despre venituri, situația familială). Este necesar consimțământul părintelui, de exemplu pentru înregistrarea activităților sau postarea pe diferite site-uri a pozelor (cu părinții sau copiii) din timpul activităților derulate.

➤ **EGALITATEA ȘANSELOR.** Indiferent de statut social, etnie, religie, gen, educație, convingeri politice, dizabilități, va fi creat un climat echitabil/nondiscriminativ în care părinții să simtă că sunt tratați cu obiectivitate și imparțialitate.

➤ **RESPONSABILITATE PROFESIONALĂ.** În derularea activităților sunt esențiale: respectarea principiilor menționate, utilizarea abilităților și atitudinilor specifice

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

consilierii. Doar în aceste condiții programul de consiliere a părinților va atinge rezultatele estimate.

3. 5. Beneficiile parteneriatului Școala-familie-comunitate

Cercetările arată că implicarea familiei în parteneriatul cu școala contribuie la îmbunătățirea rezultatelor, frecvenței școlare și la dezvoltarea responsabilității elevilor pentru activitățile școlare. Pe baza acestor rezultate, în școli se impune o regândire a rolului familiei și implicării comunitare în sprijinul părinților și în beneficiul elevilor.

Tipologia beneficiilor implicării include:

- **pentru copii:** performanță școlară, atitudini și comportament, prezență, adaptare și implicare școlară, rata promovabilității, abilități îmbunătățite de scriere și citire, mai puține probleme comportamentale
- **pentru părinți:** atitudini pozitive față de școală, relații mai bune între copii și părinți;
- **pentru profesori:** motivație crescută pentru îmbunătățirea metodelor educative;
- **pentru comunitate:** sprijin crescut din partea comunității

3.6. Sugestii pentru dezvoltarea unor parteneriate de succes

- Nu există o abordare unică potrivită tuturor tipurilor de parteneriat.
- Perfecționarea și dezvoltarea actorilor parteneriatului reprezintă o investiție esențială.
- Comunicarea reprezintă temelia unui parteneriat eficient.
- Flexibilitatea și diversitatea reprezintă cheia succesului.
- Instruirea, asistența și fondurile oferite din sursele externe școlilor se consideră un avantaj.
- Schimbarea înseamnă/necesită timp. Dezvoltarea unui parteneriat de succes „familie – școală” necesită un efort continuu în timp, iar soluționarea unei probleme determină apariția a noi provocări.
- Efectele parteneriatului urmează a fi evaluate în mod regulat, folosind indicatori multipli.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educație incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

4. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI PENTRU FACILITAREA DIALOGULUI ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE

4.1. Proiectul școlii – o formă de stimulare și încurajare a participării elevilor

Unul din mijloacele prin care se poate stimula sentimentul de membru al comunității școlii este realizarea de proiecte ale școlii. Proiectele școlii urmăresc să contribuie la îmbunătățirea unuia sau a mai multor aspecte ale vieții școlii, mai restrânse sau mai complexe, fie din registrul educației formale, fie al educației nonformale (activități de educație civică, ecologică, activități culturale, evenimente artistice, competiții sportive).

Ce cuprinde un proiect al școlii?

Există câteva elemente esențiale pe care trebuie să le avem în vedere atunci când dezvoltăm un proiect al școlii:

- **Scopuri și obiective**

- acestea trebuie să fie o reflecție a nevoilor școlii exprimate de către membrii acesteia; ele pot viza fie viața internă a școlii, fie acțiuni necesare comunității în care școala funcționează

- **Beneficiari/populație -țintă**

- proiectul este destinat unei anumite categorii de populație, fie elevii, fie cadrele didactice, părinții, fie persoane din comunitate sau comunitatea în ansamblu.

- **Activități**

- obiectivele proiectului sunt strâns corelate cu activitățile, acestea din urmă fiind expresia operațională a obiectivelor; fiecare obiectiv poate fi atins prin mai multe tipuri de activități; ele sunt cele care creează situațiile de lucru în comun, mobilizează forțele individuale și împărtășirea de experiențe comune. Este foarte importantă alocarea de responsabilități precise în cadrul activităților celor care participă la realizarea lor.

- **Resurse umane, materiale și de timp**

- un bun proiect se bazează pe o corelare cât mai adecvată a obiectivelor cu activitățile și cu resursele disponibile; inventarierea și alocarea resurselor, fie umane, fie materiale, fie de timp reprezintă un pas important pentru reușita unui proiect;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

- **Rezultate dorite/produse**

- fiecare obiectiv al proiectului conduce spre anumite rezultate așteptate, dorite; ele reprezintă suportul concret al realizării obiectivelor și totodată un mod de a evalua măsura în care proiectul a reușit.

- **Evaluare/autoevaluare**

- orice proiect reprezintă o experiență de învățare pentru cei care îl realizează, însă pentru aceasta este necesar ca el să fie supus evaluării și autoevaluării;

4.2. Soluții pentru îmbunătățirea incluziunii școlare și sociale

Dintre bunele practici privind îmbunătățirea incluziunii școlare și sociale, pot fi aplicate: metode incluzive adaptate nevoilor specifice clasei/ școlii; dezvoltarea de parteneriate eficiente școală-familie-comunitate; planificarea, proiectarea și implementarea incluziunii elevilor cu CES; dezvoltarea unui mediu educațional și relațional optim în școlile din comunitățile cu grupuri dezavantajate; implementarea unor strategii de incluziune socială a romilor cu sprijinul mediatorului școlar; utilizarea unor instrumente adecvate pentru a preveni fenomenul de discriminare în școală, identificarea principalelor stereotipii și comportamente discriminatorii la nivel individual, instituțional și mediatic, aplicarea de instrumente specifice pentru măsurarea distanței sociale față de grupuri vulnerabile.

Dintre **activitățile** ce pot fi derulate în cadrul școlilor țintă, pot fi utilizate următoarele:

- **activități de dezvoltare a creativității** - includ pictură, modelaj, colaj, construirea unor obiecte, montarea unor piese de teatru, organizarea și regizarea unor spectacole de muzică, dans și poezie. Se pune accent pe valorizarea copiilor - expoziții cu prezentarea lucrărilor copiilor urmate de premiera acestora.
- **activități de orientare școlară** prin explorarea intereselor și talentelor copiilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

- **activități de îmbunătățire a comunicării** - copiii pot defini comunicarea, modalitățile de comunicare verbală și nonverbală, barierele comunicării; abilități de ascultare activă, factori care influențează negativ comunicarea, și factori care afectează comunicarea în situații de criză.
- **activitățile desfășurate în afara școlii**, mai ales în timpul vacanțelor, urmăresc cunoașterea comunității (social, mediu urban/rural, viața culturală), dezvoltarea și practicarea abilităților emoționale și sociale.
- **activități de educație pentru sănătate** - copiii învață ce este sănătatea, care sunt factorii care o influențează, pot descrie ce este stilul de viață sănătos și comportamentele implicate în stilul de viață sănătos. În funcție de vârsta copiilor, în special pentru ciclul gimnazial, sunt abordate teme legate de luarea deciziilor în situații de presiune negativă a grupului pentru a fuma sau a consuma alcool, folosirea metodelor de prevenirea bolilor cu transmitere sexuală, adoptarea unor comportamente preventive.
- **activități de educație civică și drepturile copilului** - copiii dezbate aspecte legate de legislație, de drepturile omului, de drepturile copilului, reguli de bună conviețuire în comunitate, cum pot să contribuie la bunăstarea comunității din care fac parte.
- **activități de voluntariat ale copiilor și părinților** - copiii și părinții sunt încurajați să facă voluntariat în cadrul școlii pentru diferite activități; își pot petrece timpul liber în mediul citadin/rural.
- **activități recreative** în timpul vacanței de vară „Școala de vară”.

4.3. Metode și strategii în educația remedială

Educația remedială trebuie să țină seama de nevoile educative ale fiecărui copil, anume: învățarea cititului și scrisului, calculul matematic, formarea unei imagini de sine pozitive, implicarea eficientă în toate activitățile în care sunt implicați și ceilalți copii. Metodele și strategiile aplicate trebuie să țină seama de vârsta lor, de plăcerea de a comunica și de a se mișca, de aceea ele trebuie să fie bazate pe joc, pe mișcare, pe

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

interacțiuni cu ceilalți colegi. În acest context, sunt necesare strategii de predare care să țină cont de stilul de învățare al elevului și folosirea materialului didactic adecvat:

- Folosirea situațiilor de joc în învățare
- Interdisciplinaritatea
- Munca în echipă
- Folosirea metodelor interactive (brainstorming, cubul, ciorchinele, eseu de 5 minute, jurnalul cu dublă intrare, etc)
- Colaborarea cu familia

Identificarea timpurie a nevoilor copiilor din comunități defavorizate de educație remedială implică găsirea soluției în vederea dezvoltării unui instrument educațional de prevenire, protecție și reintegrare, cu o structură complexă, de abordare a actului educativ, ce se poate desfășura în spațiul comunității educaționale, asigurând, pentru grupul țintă o participare activă, îndrumați de formatorii specializați în acest sens. În astfel de programe se urmărește să se asigure surse de activități integrative, accesibile în special copiilor din categoriile sociale defavorizate, să se elaboreze un curriculum specific activităților de remediere școlară și să se promoveze egalitatea de șanse, în educația copiilor, creându-se o imagine de ansamblu în domeniul educației remediale.

4.4. Ascultarea activa, instrument de rezolvare a conflictului și de reducere a efectelor acestuia

Rezolvarea conflictelor include studierea și exersarea unor tehnici în domeniile gândirii, comunicării și comportamentului, precum și rezolvarea problemelor, medierea și negocierea. Deși baza teoretică este importantă, rezolvarea conflictelor este o disciplină practică, ce se ocupă de rezolvarea conflictului în situații reale. Principiile și tehnicile rezolvării conflictului rămân identice în toate domeniile: în viața personală și profesională, în asistența socială, în psihologie și consiliere, în drept și comerț, în educație.

Ascultarea activa este o tehnică de conversație prin care îi comunicăm interlocutorului semnificația pe care o acordăm mesajului său. Ea este foarte utilă în rezolvarea propriilor conflicte interpersonale, precum și în medierea conflictelor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

Ascultarea activa optimizeaza comunicarea. Ea poate fi folosita in trei scopuri: *informare* (obtinerea de la interlocutor a unei imagini clare asupra problemei, necesara in rezolvarea conflictului, uneori incepand cu corectarea perceptiei eronate pe care interlocutorul o are despre conflict), *suport moral, consiliere, linistirea celuilalt* (îi arat interlocutorului ca îi recunosc si îi înțeleg situatia) si *raspuns la atacul verbal*, la iritarea celuilalt (îl conving pe agresor ca am luat act de problema lui si-i diminuez emotia puternic negativa).

Ascultarea activa presupune din partea vorbitorului si procesul de *autodezvaluire*. Autodezvaluirea este procesul prin care individul comunica altora informatii despre el.

Reguli generale pentru realizarea unei ascultari active⁶

DA	NU
<ol style="list-style-type: none"> 1. In timp ce facem ascultare activa, sa ne concentram atât asupra sentimentelor lui, cât si asupra continutului mesajului. Cautati sa îi cunoasteti emotiile si sentimentele prin ceea ce comunica el nonverbal. 2. Intrebati-l despre nevoile, preocuparile, anxietatile si dificultatile lui. 3. In adresarea întrebărilor vom folosi cu predilectie: întrebări deschise (<i>Cum te simteai?...</i>), desi nu le vom evita total pe cele închise; termeni cunoscuti de interlocutor. Nu vom pune doua întrebări deodata, nu vom pune succesiv trei întrebări închise, nu vom folosi întrebări care sunt afirmatii deghizate. 4. Confirmati ca l-ati inteles si verificati-va prin parafrizare, adica reformulare (<i>Tu spui/dvs. Spuneti ca.....Am dreptate?</i>). Parafrizarea este cea care duce la raspunsul: <i>Da, asa este.</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nu folositi inhibitorii sau blocante pentru conversatie: <ul style="list-style-type: none"> • Nu vorbiti despre dumneavoastra. • Nu schimbati subiectul. • Nu dati sfaturi, mai ales necerute. • Nu incurajati formal. • Nu criticati. 2. Nu pretindeti ca ati inteles ce vrea sa spuna celalalt cand, de fapt, nu l-ati inteles.

⁶ Ana Stoica-Constantin, *Conflictul interpersonal. Prevenire, rezolvare si diminuarea efectelor*, Iasi, 2004, p. 139.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educație incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

CONSIDERAȚII FINALE

Prezentul ghid a evidențiat și demonstrat nevoia elaborării unor strategii de realizare a unui parteneriat între școală – familie - comunitate. Prezența unor cadre didactice motivate și bine pregătite în educație în comunitățile defavorizate facilitează, pe de o parte, accesul părinților la informații și consiliere în vederea creșterii calității vieții în familie și îmbunătățirii relației părinte copil, iar pe de altă parte accesul copilului la o mai bună educație și la integrare socială. Astfel, specialiștii pot oferi un suport real părinților care se confruntă cu dificultăți în ce privește creșterea și educarea copilului/copiilor, iar copiii pot beneficia de programe specializate de educație, cu metode și strategii specifice, care să le aducă un plus pentru dezvoltarea, educația și viitorul lor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXE

ANEXA NR. 1

MODEL LISTĂ DE CONTROL PENTRU EVALUARE/AUTOEVALUARE DEZVOLTĂRII EDUCAȚIEI INCLUZIVE LA NIVEL INSTITUȚIONAL

Nr. crt	Aspecte monitorizate/evaluate	✓ / -
1. Managementul educației incluzive		
1.1.	Educația incluzivă este parte a strategiilor de dezvoltare instituțională	
1.2.	Planificarea instituțională se realizează din perspectivă incluzivă	
1.3.	Instituția asigură accesul tuturor copiilor la educație în medii comune	
1.4.	Părinții sunt implicați în procesul educațional	
1.5.	Rapoartele de activitate reflectă aspecte vizând educația incluzivă	
1.6.	Copii participă la activități de promovare a educației tuturor copiilor în medii comune de învățare	
2. Dezvoltarea practicilor incluzive		
2.1.	În instituție se ține evidența categoriilor de copii vulnerabili (copii cu CES, copii aparținând etniei rome, copii în risc de abandon școlar etc)	
2.2.	Tehnologiile educaționale utilizate în clasă sînt adaptate nevoilor elevilor	
2.3.	Cadrele didactice sunt încurajate să coopereze în planificarea și realizarea procesului educațional din perspectivă incluzivă	
2.4.	Cadrele didactice cooperează cu părinții și societatea civilă	
2.5.	Instituția promovează și diseminează bunele practici în dezvoltarea educației incluzive	
3. Dezvoltarea culturii incluzive		
3.1.	Cadrele didactice acceptă și promovează diversitatea	
3.2.	Toți elevii sunt sprijiniți și încurajați să recunoască și să combată discriminarea	
3.3.	Părinții se implică în activități de promovare a educației incluzive	
3.4.	Instituția realizează activități de promovare a educației incluzive în comunitate	
3.5.	Copiii sunt promotori activi ai incluziunii educaționale a tuturor copiilor din comunitate	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 2**Fișa părinților****Copilul aflat în risc de abandon școlar**

Școala.....

Sat/comuna/oraș.....

Județul.....

I. Informații personale

MAMA	TATA
Nume, prenume.....	Nume, prenume.....
Vârsta: ani	Vârsta: ani
Etnie:.....	Etnie:.....
..	..
Ultima școală absolvită.....	Ultima școală absolvită.....
Ocupația.....	Ocupația.....
Are buletin: da/nu	Are buletin: da/nu

II. Venitul lunar

- sub 200 ROM
- între 200- 500 RON
- între 501- 1000 RON
- între 1.001- 1.500 RON
- peste 1.500 RON

III. Locuința

- câte camere
- proprietate personală
- bloc/casă/alt tip
- încălzire da/nu
- electricitate da/nu

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

- apă curentă da/nu
- aragaz da/nu
- frigider da/nu
- mașină de spălat da/nu
- TV da/nu
- cablu TV/antena parabolică da/nu
- computer da/nu

IV. Date despre copiii din familie

	Nume si prenume	Varsta	Ultima clasa absolvită	Merge la Gradiniță/ Școală/A doua sansa	Casatorit/ă
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

V. Cât de mulțumit sunt față de școala pe care o frecventează copilul?

Foarte mulțumit	mulțumit	Asa și asa	nemulțumit	Foarte nemulțumit
-----------------	----------	------------	------------	-------------------

VI. Motivele pentru care copilul meu lipsește des de la școală :

Factori individuali	Stare de sănătate precară (la copil)	
	Motivație redusă pentru activitățile școlare	
	Dificultăți de învățare/Cerințe educative speciale	
	Implicarea în activități la limita legii	
	Alte situații/Observații	
Factori familiali	Familia (divorț/deces, monoparentală, concubinaj, reorganizată etc.)	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

	Copil temporar/permanent în îngrijirea bunicilor/rudelor	
	Situație de șomaj în cazul unui/ambilor părinți/tutori	
	Părinte plecat în străinătate	
	Părintele prestează activități sezoniere care îl țin departe de casă mai mult de o lună	
	Atitudine negativă a membrilor familiei față de educația copiilor/școală	
	Situații de abandon la frații mai mari	
	Prestarea unor activități lucrative în gospodărie/în afară (copilul)	
	Alte situații/Observații	
Factori școlari	Nefrecventarea grădiniței	
	Experiență într-o instituție de protecție a copilului	
	Rezultate școlare slabe	
	Situație de repetenție în anii anteriori	
	Situație de repetenție repetată	
	Corijență la o disciplină în anii anteriori	
	Corijență la mai multe discipline în anii anteriori	
	Participare scăzută la activități extracurriculare	
	Comportament deviant față de colegi, profesori	
	Lipsă de comunicare, izolare față de colegi	
	Manifestarea altor forme de inadaptare școlară	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

VII. Cât de des trec pe la școală :

Foarte des	des	Din când în când	rar	Foarte rar
------------	-----	------------------	-----	------------

VIII. La care dintre evenimentele următoare am venit la școală în ultimul an:

Am avut nevoie de o adeverință		Mă cheamă directorul/dirigintele pentru a mă informa despre un comportament plăcut/neplăcut al copilului	
Ședință cu părinții		Din proprie inițiativă, să discut cu profesorii	
Prima zi de școală		La o întâlnire de informare (sănătate, cu primăria etc.)	
Serbarea de sfârșit de an		Altă situație (care?)	
Să mă interesez de situația/notele copilului			

IX. Dacă doresc să particip la activități de consiliere și orientare pentru părinți:

Da	Nu	Nu stiu
----	----	---------

X. Ce teme mă interesează?

- Dezvoltare personală (încredere în sine, inițiativă, toleranță, respect)
- Comunicarea mai bună cu ceilalți din comunitate
- Comunicarea mai bună cu copilul meu
- Igienă, nutriție, educație pentru sănătate
- La ce folosește educația?
- Etnia rromă: bucurie sau tristețe?
- Cum mă comport ca părinte cu copilul meu?
- Școala este și a mea?
- Activități creative
- Activități muzicale
- Cum îl ajut pe copilul meu să învețe?
- Banii și locul de muncă
- Altele (care)?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 3

Ghid de interviu - părinți

1. Care este tipul de dificultate întâmpinată de copilul dvs. ?
2. Considerați că aveți nevoie de sprijin?
3. Unde locuiți (descrierea mediului social, economic)?
4. Cum utilizează familia timpul liber? Dar copiii dvs.?
5. Cum vă administrați venitul familiei?
6. Ați dori să participați la programul de consiliere?
7. Ce tip de sprijin doriți?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 4

Lista de recomandări pentru părinți în vederea efectuării temelor pentru acasă
<p>Ii arăt copilului că eu însumi consider tema de acasă importantă</p> <p>Copilul meu</p> <ul style="list-style-type: none"> - are o perioadă stabilită pentru efectuarea temelor - are caiete, instrumente de scris necesare - are un loc bine luminat și liniștit unde să studieze <p>Eu sau membri ai familiei mele</p> <ul style="list-style-type: none"> - ne asigurăm că nu este deranjat când lucrează - închidem televizorul atunci când lucrează
<p>Ii monitorizez tema</p> <p>Copilul meu</p> <ul style="list-style-type: none"> - îmi spune ce temă are în fiecare zi - își finalizează tema la timp <p>Eu sau membri ai familiei mele</p> <ul style="list-style-type: none"> - verificăm când începe și când termină temele - ne încurajăm copilul să își facă temele, să ia pauze dacă este obosit
<p>Ii ofer îndrumare și sprijin copilului meu când își face temele</p> <p>Copilul meu</p> <ul style="list-style-type: none"> - cere ajutor uneori - își face temele singur <p>Eu sau membri ai familiei mele</p> <ul style="list-style-type: none"> - ne ajutăm copilul să fie organizat - discutăm cu privire la cerințele temei
<p>Vorbesc cu profesorii să rezolve problemele privind temei</p> <p>Eu sau membri ai familiei mele</p> <ul style="list-style-type: none"> - vorbim cu profesorii dacă sunt probleme - participăm la sesiunile cu părinții

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 5**Lista de recomandări pentru părinții copiilor care se află în prag de examene****Imi ajut copilul să repete pentru examene****Copilul meu**

- are un orar pentru recapitulare
- are caiete, instrumente de scris necesare
- are un loc bine luminat și liniștit unde să studieze
- are parte de somn și relaxare

Eu sau membri ai familiei mele

- ne asigurăm că nu este deranjat când lucrează
- închidem televizorul atunci când lucrează
- încurajăm copilul
- îi aducem băuturi și gustări în timp ce recapitulează
- organizăm activități amuzante de recapitulare, cum ar fi jocul *Cine știe, câștigă*

Imi susțin copilul în timpul examenelor**Copilul meu**

- se asigură că și-a pregătit toate cele necesare sustinerii examenului
- pleacă la examen la timp

Eu sau membri ai familiei mele

- atitudine pozitivă
- îl ascultăm după terminarea probelor
- îi oferim o atmosferă calmă, binevoitoare în familie

Nu fac nimic în timpul examenelor care ar putea deteriora încrederea copilului meu**Eu sau membri ai familiei mele**

- nu ne comparăm niciodată copilul cu un alt copil
- nu îi spunem niciodată copilului nostru că ne-a dezamăgit
- nu ne pierdem răbdarea când recapitulăm cu el
- nu ne forțăm copilul să recapituleze când vedem că a obosit

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educație incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 6

Subiecte ce pot fi incluse pe agenda întrunirilor Consiliului elevilor

- Subiecte ce vizează sănătatea, siguranța și protecția copiilor: accesul în sălile de clasă, accesul în sala de sport, accesul în laboratoare
- Subiecte ce vizează crearea condițiilor pentru organizarea și realizarea unui proces educațional de calitate (planul de dezvoltare a școlii, orarul școlii, curriculum școlar, evaluarea rezultatelor școlare, temele pentru acasă, planificarea proiectelor);
- Subiecte legate de conduită (comportamentul personalului didactic, medierea și rezolvarea conflictelor);
- Norme în școală (uniforma școlară, drepturile și responsabilitățile elevilor, problemele sociale ale elevilor);
- Organizarea activităților extrașcolare (excursii școlare, activități de voluntariat);
- Promovarea imaginii școlii (revista școlii, site-ul școlii).

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate (POCU/73/6/6/106758)*

ANEXA NR. 7

PROPUNERI DE ACTIVITĂȚI

Idei privind implicarea parentală

- Un acord scris între școală și comunitate, în care sunt evidențiate drepturile și obligațiile școlii, ale părinților și ale copilului
- Stabilirea unei încăperi în școală pentru întâlnirile părinților
- O serie de întâlniri între părinți
- Informări regulate ale părinților prin mesaje
- O cutie postală pentru comentariile părinților
- Un panou în școală unde se afișează anunțuri pentru părinți
- Chestionare pentru părinți
- Ghiduri pentru părinți privind politicile școlare, activitățile extracurriculare
- Structuri democratice, reprezentative, nu selective
- O seară în care se sărbătoresc persoanele care ajută copiii
- O zi a portilor deschise pentru comunitate
- Cursuri de alfabetizare pentru adulți
- Cursuri de educație sanitară pentru adulți

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educație incluzivă de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 8

PROPUNERI DE ACTIVITĂȚI

Ideii pentru implicarea familiilor rrome

- Implicați părinții în procesul de luare a deciziilor și dezvoltați un proces de management cooperativ
- Incurajați părinții și membrii comunității să contribuie la educația elevilor și să susțină procesul de învățare
- Inițiați activități care permit părinților și profesorilor să se cunoască mai bine unii cu ceilalți
- Oferiți servicii educaționale comunitare pentru părinți și alți parteneri din comunitate, cum ar fi cursuri de alfabetizare
- Informați părinții în mod constant în legătură cu activitățile școlii și progresele copiilor lor
- Organizați activități extracurriculare în care părinții pot participa și ei ca resurse
- Incurajați formarea asociațiilor de părinți

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 9

Focus grup cu părinții

- Vă place școala în care învață copilul Dvs.? De ce?
- Ce nu vă place în școală?
- Cine v-a mai întrebat ce vă place și ce nu vă place în școală?
- Numiți o inițiativă (la nivelul clasei sau școlii) pe care ați avut-o. Cum s-a finalizat aceasta?
- Cum vorbesc profesorii cu copilul Dvs. atunci când trebuie să aprecieze un răspuns?
- Care este progresul cel mai important înregistrat de copilul Dvs. ca elev al acestei școli?
- Vă place opționalul de anul acesta?
- Ați fost informat despre oferta disciplinelor opționale în instituție?
- Cum vi se pare orarul copilului Dvs. de anul acesta? (echilibrat, obositor etc.)
- Ați fost vreodată la cabinetul de consiliere din școală?
- În ultimii doi ani școlari ați văzut o îmbunătățire a dotărilor și amenajărilor sălilor de clasă și laboratoarelor?
- Vă orientați cu ușurință în școală?
- Spațiile sanitare sunt suficiente și curate? Sunteți mulțumiți de curățenia din clase, laboratoare și în general din școală?
- Există bibliotecă în școala copilului dumneavoastră? Cât de des a intrat în ea?
- Care este aspectul pe care pune accent școala în care se află copilul Dvs., în ceea ce privește învățarea?
- Care sunt materialele pe care le-ați recomanda conducerii școlii spre a fi achiziționate pentru a asigura un plus în activitatea de învățare?
- Numiți o activitate recentă la care a participat copilul Dvs., în afara orelor de clasă.
- Propuneți o activitate de îmbunătățire a activității școlii în care învață copilul Dvs.
- Care sunt motivele pentru care ai recomanda unui prieten să-și înscrie copiii la școala aceasta? Transmiteți un mesaj școlii în care învață copilul Dvs.
- În ce mod sunteți informat despre rezultatele copilului Dvs.?
- Sunteți mulțumit de colaborarea dintre școală și părinți?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 10

Focus grup cu elevii

Întrebări-reper pentru discuții în grup:

- Ți place școala ta? De ce?
- Ce nu îți place în școală?
- Cine te-a mai întrebat ce îți place și ce nu îți place în școală?
- Dacă ai o inițiativă la nivelul clasei sau al școlii, cui te adresezi? Numește o activitate derulată în școală inițiată de tine.
- Cum vorbesc cu tine profesorii când dai un răspuns?
- Care este cea mai mare reușită școlară de până acum?
- Ai fost informat despre oferta disciplinelor opționale în instituție?
- Care este opționalul care îți place cel mai mult?
- Cum ți se pare orarul de anul acesta? (echilibrat, obositor etc.)
- Ai fost vreodată la cabinetul de consiliere din școală?
- În ultimii doi ani școlari ai simțit o îmbunătățire a dotărilor și amenajărilor sălilor de clasă și laboratoarelor?
- Spațiile sanitare sunt suficiente și curate?
- Există bibliotecă în școala ta? De câte ori ai fost în bibliotecă în acest an școlar?
- Profesorii tăi folosesc la ore calculatorul?
- Care sunt materialele pe care le-ai recomanda conducerii școlii spre a fi achiziționate pentru a asigura un plus în activitatea de învățare?
- Care este cea mai frecventă metodă de notare de care ai beneficiat?
- Dă exemple de teme discutate/ abordate încadrul orelor de dirigiență.
- Care este activitatea (la care ai participat în afara orelor de clasă) care ți-a plăcut cel mai mult?
- Propune o activitate care merită îmbunătățită în școala ta.
- Care sunt motivele pentru care ai recomanda unui prieten să se înscrie la școala ta?
- Transmite un mesaj profesorilor tăi, directorului, colegilor, părinților.
- Ce aștepti tu de la tine ?
- Ce așteptă părinții de la tine ?

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 11

PROPUNERI DE ACTIVITĂȚI

Idei pentru vă ajuta să lucrați cu părinții elevilor cu nevoi educaționale speciale

- Dacă sunteți primul care trebuie să spună părinților că fiul/fiica lor are dificultăți, fiți deschis, dar sensibil. Acordați-le timp părinților să înțeleagă ce le-ați spus. Fiți conștienți de reacțiile emoționale care pot apărea după anunțarea problemei
- Când vă întâlniți cu părinții, gândiți-vă atent ce urmează să le comunicați și fiți atenți la felul în care ei pot percepe mesajul dumneavoastră
- Acceptați faptul că părinții sunt experți când vine vorba despre copiii lor
- Fiti dispusi sa ascultati, nu doar ce se spune, dar si ceea ce înseamnă ceea ce spune
- Fiți pozitivi și ajutați părinții să simtă că fiul/fiica lor este bine-venit(ă) la școală

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

ANEXA NR. 12

CHESTIONAR PENTRU CADRE DIDACTICE

1. Enumerați nevoile dumneavoastră în legătură cu părinții elevilor :

.....
.....
.....

2. Imaginați-vă ședința cu părinții pe care v-o doriți. Care sunt aspectele importante?
Care sunt detaliile de care trebuie să țineți cont pentru reușita întâlnirii?

.....
.....
.....

3. Formulați 3 obiective, priorități și acțiuni necesare dezvoltării unei relații eficiente cu
părinții elevilor:

.....
.....
.....
.....

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *DidactForm - Cadre DIDACTiceFORMate pentru educatie incluziva de calitate* (POCU/73/6/6/106758)

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- *Legea educației naționale*, publicată în M.O. nr. 18/10.01.2011
- *Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Combaterea Sărăciei 2015-2020 și Planul strategic de acțiuni pentru perioada 2015-2020*, aprobate prin HG nr. 383/2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 463 din 26 iunie 2015.
- *Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014 -2020 și Planul operațional pentru implementarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014 –2016*, aprobate prin HG nr. 1113/2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 33 din 15 ianuarie 2015.
- *Strategia privind reducerea PTȘ principalele grupuri aflate în situație de risc de părăsire timpurie a școlii în România*, aprobată prin HG nr. 417/2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 439 din 19 iunie 2015.
- Călineci, Marcela, Claudia, Țibu, Speranța, Lavinia, *Părinții în școala mea. Ghid de idei practice pentru activități cu părinții*, Bucuresti, 2013.
- Duminică, Gelu, Căce, Sorin (coordonatori), *Politici de incluziune socială pentru grupurile vulnerabile*, în cadrul proiectului „*Transnational European Labour Market Integration Through Information Technologies*” **Error! Bookmark not defined.**
- Gînu, Domnica, *Educația incluzivă. Suport de curs pentru formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive centrate pe copil*, vol. 1, Chișinău, 2016.
- Rădulescu, Eleonora, Țircă, Anca, *Școală și comunitate. Ghid pentru profesori*, București, 2002
- Zlate, Stefania, *Asigurarea șanselor la educație - fundament al instruirii diferențiate*, în „*Educație și dezvoltare personală*” (coord. Dogaru Ulieru Valentin, Drăghicescu Luminița), Târgoviște, 2011.

